

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOLEGJI ZGJEDHOR GJYQËSOR
TIRANË

Nr.1 Regj.Them.
Datë Rregj.24.02.2023

Nr. 1 VENDIMI
Datë 09.03.2023

V E N D I M
“NË EMËR TË REPUBLIKËS”

Kolegji Zgjedhor Gjyqësor i mbledhur pranë Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë me trup gjykues të përbërë nga:

Gjyqtare: Esmeralda XHILI (Relatore)
Gjyqtare: Blerona HASA (Anëtare)
Gjyqtare: Emona MUÇI (Anëtare)
Gjyqtare: Manjola XHAXHO (Anëtare)
Gjyqtare: Marsela DERVISHI (Anëtare)

me sekretare gjyqësore Ermelinda Nuraj, sot më datë 09.03.2023, në seancë gjyqësore me dyer të hapura, mori në shqyrtim çështjen me nr.1 akti, datë 24.02.2023 që i përket:

PADITËS: **Partia Lëvizja e Legalitetit**, përfaqësuar nga Kryetari Z.Shpëtim Axhani, me adresë: Rruga "Muhamet Gjollësja", Tiranë, përfaqësuar me autorizim me nr. 19/23 Prot datë 07.03.2023 nga Z.Fatmir Haveriku.

IPADITUR: **Komisioni Qendror i Zgjedhjeve**, përfaqësuar në gjykim me autorizim me nr. 1480 Prot datë 08.03.2023 nga Z.Erdal Mema.

OBJEKTI: Ankim kundër vendimit nr. 7, datë 25.01.2023 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve.

BAZA LIGJORE: Neni 145 e vijues i Kodit Zgjedhor të RSH.

Kolegji Zgjedhor, në seancën e datës 09.03.2023, pasi dëgjoi pretendimet e fundit të palës paditëse që kërkoi pranimin e padisë sipas objektit, si dhe palës së paditur që kërkoi rrëzimin e padisë,

V Ë R E N:

1. Se pala paditëse, subjekti Partia Lëvizja e Legalitetit i është drejtuar Kolegjit Zgjedhor, duke depozituar pranë Gjykatës Administrative të Apelit, padinë me objekt “*Ndryshimi i vendimit nr. 7, datë 25.01.2023 të Komisionit të Ankimimeve dhe Sanksioneve (KAS) në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve*”. Referuar përcaktimeve të Kodit Zgjedhor, brenda afatit ligjor, u caktua seanca për gjykimin e kërkesëpadisë së paraqitur, duke iu kërkuar edhe palës së paditur paraqitja e të gjithë dokumentacionit përkatës, lidhur me vendimmarrjen që kundërshtohet nëpërmjet kësaj kërkesëpadie.

I. FAKTET E ÇËSHTJES:

2. Në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve, pas përfundimit të procesit zgjedhor për zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë, të datës 25 prill 2021, në zbatim të nenit 92/6 të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë” dhe Vendimit nr. 426, datë 12.07.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve, “Për shpalljen e rezultatit të shortit për fushatën zgjedhore”, u caktuan ekspertët kontabël të licensuar (auditues ligjor) për auditimin e fondeve të përfituara dhe të shpenzuara nga partitë politike për fushatën zgjedhore.

3. Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve në përfundim të auditimit të fondeve të përfituara dhe të shpenzuara nga partitë politike ka miratuar raportin e gjetjeve nga auditimi i fondeve të përfituara dhe shpenzuara nga partitë politike pjesëmarrëse në zgjedhjet për Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, të datës 25.04.2021. Konkretisht në raportin e gjetjeve nga auditimi të fondeve të përfituara dhe shpenzuara nga partitë politike pjesëmarrëse në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë, të datës 25 prill 2021, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve konstaton se:

“.. janë 13 (trembëdhjetë) parti politike, të cilat nuk i kanë dorëzuar raportet financiare në përputhje me nenin 92/3 e në vijim të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar si dhe vendimit nr. 13, datë 6.04.2021, “Për përcaktimin e rregullave për raportimin financiar të subjekteve zgjedhore, kontrollin dhe verifikimin e financimeve dhe shpenzimeve të tyre gjatë fushatës zgjedhore”, të Komisionit Rregullator, si më poshtë vijon:

1.;

2. “Partia Lëvizja e Legalitetit” nuk ka dorëzuar raportet për 3 (tre) kandidatë të listave shumëmbrore duke mos respektuar vendimin nr. 13, datë 6 prill 2021, të Komisionit Rregullator dhe për këtë arsye nuk janë audituar raportet e kandidatëve. Referuar nenit 173, pika 3, të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar “..... Paraqitja e raporteve në shkelje të rregullave dhe formateve të standardizuara të miratuara nga KQZ-ja dënohet me gjobë në vlerën 500.000 (pesëqind mijë) deri 1 000 000 (një milion) lekë”.

4. Në vijim Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve, në mbledhjen e zhvilluar në datë 03.11.2022, verifikoi se KRIIK, nëpërmjet e-mail-it, dërgoi konstatimet e bëra për subjektet zgjedhore për fushatën zgjedhore të datës 25 prill 2021, ku ndër to edhe për Partinë Lëvizja e Legalitetit. Konstatimet e KRIIK për Partinë Lëvizja e Legalitetit:

“ 1 kandidat ka kryer pagesa për reklamë politike në Facebook dhe Instagram, por nuk e ka deklaruar këtë shpenzim; - mungon bilanci i aseteve dhe detyrimeve”.

5. Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve pas marrjes së informacionit nga KRIIK, u dërgoi e-mail për konstatimet e tyre për 19 (nëntëmbëdhjetë) parti politike. Partia Lëvizja e Legalitetit në korrespondencën e mbajtur nëpërmjet postës elektronike, është shprehur se:

“Është bërë një pagesë për llogari të Facebook-t në shumën 70\$ për reklamim të faqes personale të z. Shpëtim Axhani, me kartën personale të pagës së tij, nga banka Raiffeisen. Duke qenë se kjo shumë është bërë nga buxheti personal i kandidatit si dhe është në një shumë më të vogël se 10 000 lekë nuk është deklaruar sipas interpretimit që z. Axhani ka arritur t'i bëjë Kodit Zgjedhor. - Bilanci i asetëve është 0 pasi nuk kanë pasur asnjë aset apo detyrim për periudhën 6 shtator 2020 deri me 25 prill 2021”.

6. Pavarësisht sa më lart, me Vendimin nr. 224 datë 07.12.2022 Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve vendosi:

“1.Miratimin e gjetjeve të raportit të auditimit të fondeve të përfituara dhe shpenzuara nga partitë politike pjesëmarrëse në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë, të datës 25 prill 2021, sipas shtojcës nr. 1, që i bashkëlidhet këtij vendimi.

.....

6. T'i propozojë Komisionit të Ankimimeve dhe Sanksioneve marrjen e masës administrative, për partinë politike “Partia Lëvizja e Legalitetit” me gjobë në masën 500 000 (pesëqind mijë) lekë, sipas nenit 173, pika 3 të Kodit Zgjedhor..”.

7. Në vijim, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve i është drejtuar Komisionit të Ankimimeve dhe Sanksioneve, me kërkesën nr. 4 datë 14.12.2022 për vendosje sanksioni administrativ për shkeljet e konstatuara nga subjekte zgjedhore për zgjedhjet e Kuvendin e Shqipërisë, datës 25.04.2021 ku është edhe pala paditëse Partia Lëvizja e Legalitetit.

8. Në seancën e datës 16.01.2023, Komisioni i Ankimimeve dhe Sanksioneve mori në shqyrtim kërkesën e Komisionerit, të prezantuar nga z. Ylli Merkaj, Sekretar i Përgjithshëm i KQZ-së, në prani të përfaqësuesve të palëve të interesuara, disa parti politike, ndër to edhe Partia Lëvizja e Legalitetit.

9. Komisioni i Ankimimeve dhe Sanksioneve në përfundim të hetimit administrativ, ka disponuar me vendimin nr. 7, datë 25.01.2023, bazuar në nenet 21, pika 1, shkronja ‘dh’, të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, në emër të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve, vendosi:

1. Pranimin e pjesshëm të kërkesës së Komisionerit për vendosjen e sanksioneve administrative ndaj subjekteve zgjedhore dhe kandidatëve për shkelje lidhur me raportimin financiar.

2. Vendosjen e sanksionit administrativ në masën 500.000 (pesëqindmijë) lekë, sipas nenit 173, pika 3, të ligjit 10019, datë 29.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar” për subjektet zgjedhore:

–

– Lëvizja e Legalitetit;

–

9. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në faqen zyrtare të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve.

10. Kundër këtij vendimi mund të bëhet ankim në Kolegjin Zgjedhor pranë Gjykatës së Apelit Administrativ, Tiranë brenda 30 ditëve nga shpallja e tij”.

10. Referuar vendimit të marrë nga Komisioni i Ankimimeve dhe Sanksioneve rezulton se:

1. Tipologjia e shkeljeve të konstatuara nga Komisioneri për 14 subjekte zgjedhore dhe 1 kandidat, për të cilët kërkon vendosjen e sanksionit administrativ përmbledh mosdorëzimin e raporteve të të ardhurave dhe shpenzimeve nga një numër kandidatësh të subjekteve, mosbashkëpunimin ose refuzimin për të bashkëpunuar me KQZ-në lidhur me raportimin, mungesën e dokumentacionit shoqëruar për shpenzimet, raportimin jo sipas formatit të standardizuar si dhe kapërcimin e limiteve ligjore në kryerjen e shpenzimeve dhe pranimin e donacioneve.

2. Palët e interesuara pjesëmarrëse në seancë ngritën dy pretendime kryesore për të justifikuar shkeljet e konstatuara, pretendimin se mungesa e raporteve për kandidatët vjen për shkak se kandidatët nuk kanë pasur shpenzime (në rastin e partisë politike “Nisma Thurja”, për shkak se nuk kanë kryer fushatë), si dhe pretendimin se për partitë pjesëmarrëse në koalicion nuk mund të vendosen sanksione administrative, sa kohë që detyrimi për raportim i takon partisë udhëheqëse të koalicionit 3. Trajtimi i këtyre pretendimeve ka shumë rëndësi për zbatimin e rregullt dhe uniform të Kodit Zgjedhor.

4. Fushata zgjedhore është e lidhur pazgjidhshmërisht me kryerjen e shpenzimeve për veprimtaritë në fushatë. Të gjitha veprimtaritë kanë kosto, e cila duhet të evidentohet dhe të raportohet si shpenzim si kur mbulohet nga vetë kandidati ose subjekti zgjedhor nga të ardhurat e veta, si kur mbulohet nga financimi buxhetor, si kur mbulohet nga donacionet në të holla ose në natyrë.

5. Kodi Zgjedhor ka adoptuar një mekanizëm pariteti proporcional dhe mbështetjeje financiare për subjektet elektorale, me qëllimin që të lehtësojë barrën e shpenzimeve dhe ta bëjë garën sa më të barabartë. Por, që të ruhet barazia në konkurrim duhet që kontrolli dhe mbikëqyrja e zbatimit të rregullave për financimin e fushatës të jetë i hollësishëm dhe i rreptë. Për këtë arsye ka shumë rëndësi që raportimi, rregullshmëria, saktësia dhe vërtetësia e tij të jenë të garantuara dhe të pacënueshme. Shkeljet në raportim, fshehja e të ardhurave dhe shpenzimeve, cënimi i kufijve ligjorë lidhur me masën e të ardhurave dhe shpenzime përbëjnë, në këndvështrim të Kodit Zgjedhor, kundravajtje të rënda. Ndryshimet e fundit të Kodit Zgjedhor kanë synuar pikërisht forcimin e disiplinës financiare dhe transparencën e raportimit, në mënyrë të veçantë nëpërmjet forcimit të sanksioneve. Kjo rreptësi duhet të karakterizojë edhe KQZ-në në trajtimin e këtyre rasteve.

6. KAS-i çmon se pretendimi për fushatë të kandidatëve “pa shpenzime” është një pretendim jo real, i cili mund të vijë nga padija, paaftësia për të ruajtur disiplinë financiare apo për të organizuar siç duhet punën, por mund të vijë edhe si tentativë për mosraportim të saktë, për fshehje apo devijim të një pjese të të ardhurave dhe shpenzimeve në kanale informale, apo si shmangie nga tavanet ligjore etj. Pavarësisht nga motivet, pretendimi për kandidatë “pa shpenzime” nuk mund të pranohet nga KAS-i, sepse një pretendim i tillë është de facto i pavërtetë.

7. Në themel të zgjedhjeve demokratike qendron parimi i konkurrueshmërisë. Makina administrative e zgjedhjeve ngrihet dhe mbahet në këmbë pikërisht për t'i shërbyer këtij parimi. Parimi i konkurrueshmërisë kërkon që të mos ketë kufizime në të drejtën për të marrë pjesë në garë dhe që garuesit të jenë të barabartë me njeri tjetrin.

8. Kushtet dhe kriteret e vendosura për t'u plotësuar nga subjektet zgjedhore janë proporcionale dhe nuk e cënojnë konkurrueshmërinë. Prandaj respektimi ose jo i tyre nga subjektet dhe kandidatët nuk mund të trajtohet si çështje e vulletit të tyre të lirë dhe as si taktikë individuale zgjedhore.

9. Kandidatët që regjistrohen në zgjedhje regjistrohen për të marrë pjesë në garë. Praktika zgjedhore mund të njohë raste kur kandidatë të veçantë mund të mos zhvillojnë dot veprimtari fushate, por ky rast mund të pranohet vetëm si rast përjashtimor dhe që vjen për shkaqe madhore.

10. Një nga kushtet e vendosura për subjektet zgjedhore për të marrë pjesë është ai i plotësimit të listave shumëmemërore në bazë qarku. Neni 67 i Kodit Zgjedhor kërkon që “numri i kandidatëve në listën shumëmemërore nuk mund të jetë më i vogël se numri i mandateve që do të zgjidhen në zonën zgjedhore përkatëse, shtuar dy”. Ky kusht i shërben ruajtjes në çdo rast të funksionalitetit të organit të zgjedhur dhe garantimit të paritetit gjinor. Ky kusht përbën *conditio sine qua non* për partinë politike që kërkon të marrë pjesë në garë. Por kjo nuk do të thotë, se kushti mund të anashkalohet duke dorëzuar lista kandidatësh jo reale, të mbushur me emra individësh që nuk e ndjejnë, nuk duan ose që nuk kanë nevojë të marrin pjesë në garë. Plotësimi fiktiv i listave të kandidatëve, me qëllimin që një ose disa kandidatë të marrin pjesë në garë me formatin e një partie politike është praktikë e kundërligjshme zgjedhore, sepse çënon parimin e konkurrueshmërisë dhe barazinë e palëve në garë.

11. Kandidimi i një ose disa kandidatëve të së njëjtës përkatësi është i mundur sipas Kodit Zgjedhor, pa pasur nevojë për plotësimin formal/fiktiv të kushtit të nenit 67 të Kodit për numrin e kandidatëve në listë. Ai realizohet me mekanizimin e kandidatëve të pavarur, për të cilët veprojnë kushte dhe kritere të tjera. Nëse një parti e vogël politike zgjedh me vetëdije konkurrimin si parti në zgjedhje, atëherë ajo duhet të pranojë dhe respektojë të gjitha kushtet dhe kriteret e vendosura nga Kodi për partitë politike, përndryshe i takon të përballet me pasojat që Kodi ka parashikuar për kundravajtjen.

12. Për këto arsye, KAS-i e gjen me vend që t'a rrëzojë pretendimin e paraqitur për mosraportim të kandidatëve “për shkak se nuk kanë pasur shpenzime, ngaqë nuk kanë bërë fushatë”. Kandidimi fiktiv është në kundërshtim të hapur me qëllimin e zgjedhjeve dhe parimet mbi të cilat zhvillohen ato, prandaj KAS-i nuk mund ta legjitimojë këtë praktikë.

13. Pretendimi tjetër i rëndësishëm ishte pretendimi i ngritur nga një pjesë e palëve të interesuara, se, sa i takon koalicioneve, detyrimet dhe përgjegjësitë për raportimin i takojnë partisë udhëheqëse të koalicionit dhe partitë pjesëmarrëse në koalicion nuk mund të penalizohen për mangësi në raportim, sa kohë që për to mungon detyrimi për raportim. Partia udhëheqëse e koalicionit duhet të përgjigjet përpara KQZ-së dhe eventualisht të penalizohet për mospërbushje të detyrimeve në raportim, në emër dhe për llogari të të gjitha partive pjesëmarrëse.

14. Pretendimi mbështetëj në leximin, nga ky pozicion, të fjalisë së dytë të pikës 3, të nenit 65 të KZ: “Për nevojat e zbatimit të këtij ligji, të gjitha të drejtat dhe detyrimet që ky ligj përcakton për subjektet zgjedhore përmbushen nga partia udhëheqëse e koalicionit”.

15. Çështja e transferimit të të drejtave dhe detyrimeve tek partia udhëheqëse e koalicionit është trajtuar nga KAS-i në vendimin e tij nr. 20, datë 05.04.2021 dhe nga Kolegji Zgjedhor Gjyqësor në vendimin e tij nr.8, datë 19.04.2021. Këto vendime kanë pasur në fokus të drejtën e partisë politike pjesëtare të koalicionit për të propozuar anëtarët e GNV-ve. Në këtë rast, si KAS-i ashtu dhe KZGJ-ja kanë mbështetur leximin, se qenia e një partie pjestare në një koalicion e zhvesh atë nga të drejtat dhe detyrimet që i takojnë sipas Kodit Zgjedhor. “Detyrimi i vendosur nga neni 65, paragrafi 3 i Kodit Zgjedhor nuk mund të konsiderohet i përmbushur vetëm me përcaktimin e një partie udhëheqëse të koalicionit, nëse kjo parti nuk do të kishte një “status të veçantë” në krahasim me partitë e tjera. Pra, me vullnetin e tyre të lirë partitë politike zgjedhin mes tyre atë udhëheqëse, në mënyrë që kjo e fundit të ushtrojë në emër dhe për interes të të

gjitha partive pjesëtare të koalicionit, të drejtat dhe detyrimet që i njihen çdo subjekti politik pjesëmarrës në zgjedhje” (Vendimi i KAS-it nr. 20, datë 05.04.2021).

16. Përtej qëndrimit të mbajtur me vendimin nr.20, datë 05.04.2021, KAS-i konstaton se detyrimi për raportimin financiar nuk formon një rregullim sui generis në Kodin tonë Zgjedhor, i cili të përjashtojë zbatimin e paragrafit 3, të nenit 65 në rastin e raportimit financiar. Thënë kështu, KAS-i çmon se vendimi i tij nr. 20, datë 05.04.2021 ka nevojë të rivizitohet në rastin objekt shqyrtimi, me qëllim që të shmangen keqkuptimet, të sqarohet më mirë pozita juridike e partisë udhëheqëse dhe e partisë pjesëmarrëse në koalicion, si dhe të ndahen saktësisht përgjegjësitë.

17. Qëllimi i paragrafit 3 të nenit 65 të Kodit Zgjedhor nuk është përcaktimi i një pozite të privilegjuar të partisë udhëheqëse të koalicionit në raport me partitë pjesëmarrëse të tij. Fjalja “për nevojat e zbatimit të këtij ligji, të gjitha të drejtat dhe detyrimet që ky ligj përcakton për subjektet zgjedhore përmbushen nga partia udhëheqëse e koalicionit” ka qëllim vetëm të përcaktojë partinë udhëheqëse të koalicionit si pikë kontakti dhe interlokutor të KQZ-së, në emër dhe për llogari të koalicionit. Nuk është qëllim i Kodit dhe nuk ka kuptim që të pretendohet se themelimi i koalicionit “asgjëson” partitë pjesëmarrëse të tij (të drejtat e tyre) dhe mban në këmbë vetëm partinë udhëheqëse. Partitë pjesëmarrëse konkurrojnë në zgjedhje, sikurse bën edhe partia udhëheqëse. Të drejtat dhe detyrimet e tyre nuk shuhen.

18. Transferimi i të drejtave dhe detyrimeve nga partitë pjesëmarrëse tek partia udhëheqëse nuk vjen për shkak të fjalisë së dytë të paragrafit 3 të nenit 65, nuk vjen ipso lege, por vjen për shkak të fjalisë së tretë të tij, e cila përcakton se “marrëdhëniet midis partive pjesëtare të koalicionit dhe detyrimet reciproke midis tyre rregullohen në marrëveshjen e koalicionit, e cila është pjesë e dokumentacionit që depozitohet nga koalicioni në KQZ”. Është marrëveshja e koalicionit ajo që bën transferimin e të drejtave dhe detyrimeve tek partia udhëheqëse. Për këtë shkak, marrëveshja e koalicionit duhet të formojë jo vetëm autorizimin për partinë udhëheqëse të koalicionit për përfaqësim, por duhet edhe të vendosë modalitetet, procedurat dhe kufijtë e këtij përfaqësimi, duhet të vendosë përgjegjësitë dhe detyrimet e partisë udhëheqëse ndaj partive pjesëmarrëse në koalicion. Vetëm mbi këtë bazë mund të kryhet ushtrimi “në emër dhe për llogari” i të drejtave dhe përmbushja “në emër dhe për llogari” e detyrimeve nga ana e partisë udhëheqëse të koalicionit.

19. Fjalja e dytë dhe fjalja e tretë e paragrafit 3, të nenit 65 janë të pandashme dhe në unitet me njëra tjetrën. Është ky unitet që bën të mundur që të drejtat dhe detyrimet e partive pjesëmarrëse në koalicion të mos shuhen. Ato mund të transferohen tek partia udhëheqëse e koalicionit, por që ky transferim të jetë detyruar për KQZ-në, ai duhet të jetë i shprehur qartë dhe pa ekuivoke në marrëveshjen e koalicionit.

20. Praktika zgjedhore e palëve të interesuara, të cilat në zgjedhjet e datës 25 Prill 2021, kanë qenë të inkuadruara në koalicione është zhvilluar nëpërmjet marrëveshjeve të koalicionit tejet lakonike, të cilat kanë pasqyruar dakordësinë për ekstremitetet e koalicionit (emërtimi, partitë pjesëmarrëse, autorizimi i përfaqësimit), por nuk kanë rregulluar në thelb marrëdhëniet midis partive pjesëmarrëse në koalicion, sidomos sa i takon të drejtave dhe detyrimeve ndaj njeri tjetrit dhe ndaj autoriteteve publike, modaliteteve dhe procedurave të përfaqësimit, raportimin dhe llogaridhënien etj.

21. Kjo praktikë zgjedhore në lidhjen e marrëveshjeve të koalicionit nuk është në koherencë me përcaktimin e paragrafit 3, të nenit 65 të Kodit Zgjedhor dhe dëmton jo vetëm sjelljen në përputhje me ligjin të partive udhëheqëse dhe të partive pjesëmarrëse në koalicione, por edhe pengon zbatimin harmonik dhe pa konflikte të brendshme të detyrimeve ligjore nga koalicionet, në zgjedhje dhe rreth tyre.

22. KAS-i e sheh ligjërisht të mundur dhe i rekomandon KQZ-së, që në ndihmë të subjekteve zgjedhore dhe në zbatim të kompetencës për unifikimin e praktikës zgjedhore të hartojë udhëzime ndihmëse të detajuara për lëndën që duhet të mbulojnë marrëveshjet e koalicionit, me qëllim që ato të jenë ezauruese dhe në harmoni me paragrafin 3, të nenit 65 të Kodit Zgjedhor, pa ndërhyrë në lirinë e partive politike që të përcaktojnë vetë konturet e bashkëpunimit në koalicion.

23. Duke e parë praktikën zgjedhore të koalicioneve nga këndvështrimi i çështjes objekt shqyrtimi konstatohet lehtë se në akmarrëveshjet e bashkëpunimit midis Komisionerit dhe partive politike që përfitonin financim buxhetor në zgjedhje (shih vendimin e Komisionerit nr. 172, datë 23.03.2021), këto të fundit i pranonin fondet kundrejt zotimit për t'i përdorur ato "në zbatim të të gjitha kushteve dhe detyrimeve të përcaktuara në ligjin nr.10019, datë 28.12.2008 "Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë", i ndryshuar" (pika 1, e nenit 3 të aktmarrëveshjes tip). Në mënyrë të shprehur ato zotoheshin të respektonin "të gjitha ndalimet dhe kufizimet" që përcaktohen në Kodin Zgjedhor (pika 3, e nenit 3 të aktmarrëveshjes tip), si dhe pranonin "auditimin e fondeve dhe të shpenzimeve të fushatës zgjedhore sipas nenit 92/6 të Kodit Zgjedhor, si dhe monitorimin e aktivitetit gjatë fushatës zgjedhore dhe 4 muaj para datës së zgjedhjeve sipas nenit 92/4 të Kodit Zgjedhor, pavarësisht faktit nëse regjistrohen më vete si subjekt zgjedhor apo në kuadër të një koalicioni zgjedhor" (neni 6 i aktmarrëveshjes tip).

24. Asnjë nga këto zotime nuk ndodhen të transkriptuara në marrëveshjet e koalicionit të lidhura në kuadër të zgjedhjeve të datës 25 Prill 2021. Në vlerësimin e KAS-it, kjo do të thotë se palët nuk kanë pasur qëllim dhe nuk kanë realizuar në fakt transferimin e këtyre detyrimeve/zotimeve nga partitë pjesëmarrëse tek partia udhëheqëse dhe se pretendimi i shprehur në seancë përpara KAS-it se përgjegjësia për raportimit duhet të mbetet me partinë udhëheqëse të koalicionit nuk ka bazë ligjore.

25. Ky pretendim rrëzohet edhe nga analiza kronologjike e ngjarjeve. Partitë politike pjesëtare në koalicione janë sjellë si mbarë të detyrimit përgjatë gjithë hapave të procesit të raportimit dhe e kanë ngritur pretendimin vetëm në fund të tij, në momentin kur janë mbajtur përgjegjëse për shkelje ose mangësi në raportim.

26.....

29. Subjektet zgjedhore Partia..... Lëvizja e Legalitetit, rezulton e provuar se kanë pasur mungesa në raportimin e kandidatëve të tyre..... Komisioneri ka kërkuar për këto parti vendosjen e sanksionit. KAS-i çmon se kërkesa e Komisionerit duhet të pranohet dhe sanksioni të mbahet për të gjitha subjektet në minimumin ligjor (pa proporcionalizuar masën), për të priorizuar qëllimin edukativ të masave administrative në këtë rast".

11. Ky vendim i KAS kundërshtohet në këtë gjykim nga Partia Lëvizja e Legalitetit, e cila në kërkesëpadi dhe gjatë gjykimit, nëpërmjet përfaqësuesi të tij, ka pretenduar se:

- KAS është shprehur, në lidhje me subjektin politik Partia Lëvizja e Legalitetit, duke e gjobitur me 500.000 mijë lekë gjobë duke pranuar kërkesën e komisionerit dhe vendosjen e sanksionit për partinë, bazuar në Nenin 173, pika 3, të ligjit 10019 (Kodi Zgjedhor).
- Ju vëmë në dijeni se PLL nuk ka përfutuar dhe shpenzuar financime buxhetore në atë kohë, dhe shpenzimet e bëra ishin minimale dhe të përballuara nga buxhetet personale.
- Partia Lëvizja e Legalitetit në zgjedhjet e sipër përmendura ka qenë në koalicionin PD-AN dhe bazuar në Nenin 65, pika 3 të Kodit Zgjedhor, i cili thotë: "Në momentin e regjistrimit, koalicioni duhet të deklarojë partinë udhëheqëse të koalicionit". Për nevojat e zbatimit të këtij ligji, të gjitha të drejtat dhe detyrimet që ky ligj përcakton për subjektet zgjedhore përmbushen nga partia udhëheqëse e koalicionit. Rrjedhimisht, Partia Lëvizja

e Legalitetit mbështetur në nenin e sipër përmendur nuk është përgjegjëse për të ardhurat dhe shpenzimet gjate procesit zgjedhor, por për përgjegjësinë dhe raportimin duhet të bënte partia udhëheqëse e koalicionit, në këtë rast Partia Demokratike (PD).

- *Edhe KAS, në vendimin e tij, në pikën 16 shpreh se duhet që vendimi për rregullimin e marrëdhënieve nr. 20, datë 05.04.2021, ka nevojë të rivizitohet në rastin objekt shqyrtimi, me qëllim që të shmangen keqkuptimet, të sqarohet mire pozita juridike e partisë udhëheqëse dhe e partisë pjesëmarrëse në koalicion, si edhe të ndahen saktësisht përgjegjësitë”.*
- *Në pikën 22 KAS shpreh se “sheh ligjërisht të mundur dhe i rekomandon KQZ që në ndihmë të subjekteve zgjedhore dhe në zbatim të kompetencës për unifikimin e praktikës zgjedhore të hartojë udhëzime ndihmëse të detajuara për lëndën që duhet të mbulojnë marrëveshjet e koalicionit, me qëllim që ato të jenë ezauruese dhe në harmoni me paragrafin 3 të Nenit 65 të Kodit Zgjedhor.*
- *Në pikën 23 KAS shprehet se ne akt marrëveshjet e bashkëpunimit midis komisionerit dhe partive politike që përfitonin financim buxhetor në zgjedhje këto të fundit i pranonin fondet kundrejt zotimit për t’i përdorur ato në zbatim të të gjithë kushteve dhe detyrimeve të përcaktuara në ligj, Kodin Zgjedhor.*
- *Përsa shpreh KAS në vendimin ne pikat 16, 22 dhe 23 parashtrojmë se:*
- *Në pikën 16 KAS verën se duhet të rivizitohen vendimet e mëparshme si ai nr. 20 datë 05.04.2021 për të shmangur keqkuptimet dhe për të saktësuar përgjegjësitë, pra nuk janë të përcaktuara përgjegjësitë, nuk janë të sqaruara vendimet dhe si të tilla nuk mund të sanksionohemi për vendime të pasqaruara dhe të keqkuptuara.*
- *Në pikën 22 KAS shprehet se i rekomandon KQZ që në ndihmë të subjekteve zgjedhore të hartojë udhëzime ndihmëse të detajuara për marrëveshjet e koalicionit. Pra, pa pasur udhëzime të detajuara për përgjegjësitë në koalicion nuk mund të sanksionohemi.*
- *Në pikën 23 KAS shprehet se në akt-marrëveshjet midis komisionerit dhe partive politike që përfitonin financim buxhetor në zgjedhje, këto të fundit pranonin detyrimet e përcaktuara në ligj, por Partia e Lëvizja e Legalitetit nuk ishte nga partitë me të cilat komisioneri ka bërë marrëveshje për përfitim të financimit buxhetor, pasi nuk ishin nga partitë që përfitonin financim buxhetor. Në shpenzimet në zgjedhjet e sipër përmendura janë përballuar nga buxheti personal i kandidatit dhe për këtë është raportuar në KQZ.*
- *Përsa parashtruam me sipër nuk jemi dakord me vendimin nr. 224, datë 07.12.2022 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve për “Miratimin e raportit të gjetjeve nga auditimi i fondeve të përfituara dhe shpenzuara nga partitë politike pjesëmarrëse në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë, të datës 25 Prill 2021”, dhe propozimin e tij për KAS për sanksionimin me 500 000 (pesëqind mijë) lekë gjobë të Partisë Lëvizja e Legalitetit, ndaj të cilit ankimmuam në KAS, dhe nuk pranoi ankimimin por pranoi propozimin e komisionerit.*
- *Si subjekt nuk kemi patur asnjë shpenzim për kandidatët pasi nuk përfitonim të ardhura nga financimet buxhetore, (përsa kemi shpenzuar 70\$ për postime në rrjetet sociale nga buxheti personal i kandidateve dhe këto të deklaruar në KQZ) pasi të gjithë shpenzimet e tyre përballoheshin nga partia udhëheqëse e koalicionit PD.*
- *Partia e Legalitetit ka qenë subjekt në koalicionin PD-AN, ku në bazë të Kodit Zgjedhor neni 65.3 përcakton se çdo detyrim ligjor pranë KQZ në zbatim të Kodit Zgjedhor përmbushet nga partia udhëheqëse e këtij koalicioni (PD).*
- *Për këto arsye kërkoi nga Kolegji, rrëzimin e vendimit të KAS-it duke përjashtuar nga sanksioni gjobë 500.000 lekë Partinë Lëvizja e Legalitetit.*

12. Pala e paditur Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, nëpërmjet përfaqësuesit të tij, gjatë gjykimit ka pretenduar se:

- *Partia e Legalitetit ngre dy pretendime kryesore për të justifikuar shkeljet e konstatuara, pretendimin se mungesa e raportimeve për kandidatët vjen për shkak se kandidatët nuk kanë pasur shpenzime, si dhe pretendimin se për partitë pjesëmarrëse në koalicion nuk mund të vendosen sanksione administrative, sa kohë që detyrimi për raportim i takon partisë udhëheqëse të koalicionit.*
- *Në vendimin nr. 224, datë 07.12.2022 “Për miratimin e raportit të gjetjeve nga auditimi i fondeve të përfituara dhe shpenzuara nga partitë politike pjesëmarrëse në zgjedhjet 2021” të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve, në raportin financiar të dorëzuar jo në përputhje me ligjin dhe aktet nën ligjore, rezulton se:
“Partia Lëvizja e Legalitetit” nuk ka dorëzuar raportet për 3 (tre) kandidatë të listave shumëemërore duke mos respektuar vendimin nr. 13, datë 6 prill 2021, të Komisionit Rregullator dhe për këtë arsye nuk janë audituar raportet e kandidatëve. Referuar nenit 173, pika 3, të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar “..... Paraqitja e raporteve në shkelje të rregullave dhe formateve të standardizuara të miratuara nga KQZ-ja dënohet me gjobë në vlerën 500.000 (pesëqind mijë) deri 1 000 000 (një milion) lekë”;*
- *Së pari, KAS-i çmon se pretendimi për fushatë të kandidatëve “pa shpenzime” është një pretendim jo real, i cili mund të vijë nga padia, paaftësia për të ruajtur disiplinë financiare apo për të organizuar siç duhet punën, por mund të vijë edhe si tentativë për mosraportim të saktë, për fshehje apo devijim të një pjese të të ardhurave dhe shpenzimeve në kanale informale, apo si shmangie nga tavanet ligjore etj. Pavarësisht nga motivet, pretendimi për kandidatë “pa shpenzime” nuk mund të pranohet nga KAS-i, sepse një pretendim i tillë është “de facto” i pavërtetë.*
- *Së dyti, çështja e transferimit të të drejtave dhe detyrimeve tek partia udhëheqëse e koalicionit është trajtuar nga KAS-i në vendimin e tij nr. 20, datë 05.04.2021 dhe nga Kolegji Zgjedhor Gjyqësor në vendimin e tij nr.8, datë 19.04.2021. Në këtë rast, si KAS-i ashtu dhe KZGJ-ja kanë mbështetur leximin, se qenia e një partie pjesëtare në një koalicion e zhvesh atë nga të drejtat dhe detyrimet që i takojnë sipas Kodit Zgjedhor. “Detyrimi i vendosur nga neni 65, paragrafi 3 i Kodit Zgjedhor nuk mund të konsiderohet i përmbushur vetëm me përcaktimin e një partie udhëheqëse të koalicionit, nëse kjo parti nuk do të kishte një “status të veçantë” në krahasim me partitë e tjera. Pra, me vullnetin e tyre të lirë partitë politike zgjedhin mes tyre atë udhëheqëse, në mënyrë që kjo e fundit të ushtrojë në emër dhe për interes të të gjitha partive pjesëtare të koalicionit, të drejtat dhe detyrimet që i njihen çdo subjekti politik pjesëmarrës në zgjedhje”.*
- *Transferimi i të drejtave dhe detyrimeve nga partitë pjesëmarrëse tek partia udhëheqëse nuk vjen për shkak të fjalisë së dytë të paragrafit 3, të nenit 65, por vjen për shkak të fjalisë së tretë të tij, e cila përcakton se “marrëdhëniet midis partive pjesëtare të koalicionit dhe detyrimet reciproke midis tyre rregullohen në marrëveshjen e koalicionit, e cila është pjesë e dokumentacionit që depozitohet nga koalicioni në KQZ”. Është marrëveshja e koalicionit ajo që bën transferimin e të drejtave dhe detyrimeve tek partia udhëheqëse. Për këtë shkak, marrëveshja e koalicionit duhet të formojë jo vetëm autorizimin për partinë udhëheqëse të koalicionit për përfaqësim, por duhet edhe të vendosë modalitetet, procedurat dhe kufijtë e këtij përfaqësimi, duhet të vendosë përgjegjësitë dhe detyrimet e partisë udhëheqëse ndaj partive pjesëmarrëse në koalicion.*

Vetëm mbi këtë bazë mund të kryhet ushtrimi “në emër dhe për llogari” i të drejtave dhe përmbushja “në emër dhe për llogari” e detyrimeve nga ana e partisë udhëheqëse të koalicionit.

- *Duke e parë praktikën zgjedhore të koalicioneve nga këndvështrimi i çështjes objekt shqyrtimi konstatohet lehtë se në aktmarrëveshjet e bashkëpunimit midis Komisionerit dhe partive politike që përfitonin financim buxhetor në zgjedhje (shih vendimin e Komisionerit nr. 172, datë 23.03.2021), këto të fundit i pranonin fondet kundrejt zotimit për t'i përdorur ato “në zbatim të të gjitha kushteve dhe detyrimeve të përcaktuara në ligjin nr. 10019, datë 28.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar” (pika 1, e nenit 3 të aktmarrëveshjes tip). Në mënyrë të shprehur ato zotoheshin të respektonin “të gjitha ndalimet dhe kufizimet” që përcaktohen në Kodin Zgjedhor (pika 3, e nenit 3 të aktmarrëveshjes tip), si dhe pranonin “auditimin e fondeve dhe të shpenzimeve të fushatës zgjedhore sipas nenit 92/6 të Kodit Zgjedhor, si dhe monitorimin e aktivitetit gjatë fushatës zgjedhore dhe 4 muaj para datës së zgjedhjeve sipas nenit 92/4 të Kodit Zgjedhor, pavarësisht faktit nëse regjistroheshin më vete si subjekt zgjedhor apo në kuadër të një koalicioni zgjedhor” (neni 6 i aktmarrëveshjes tip).*
- *Asnjë nga këto zotime nuk ndodhen të transkriptuara në marrëveshjet e koalicionit të lidhura në kuadër të zgjedhjeve të datës 25 Prill 2021. Në vlerësimin e KAS-it, kjo do të thotë se palët nuk kanë pasur qëllim dhe nuk kanë realizuar në fakt transferimin e këtyre detyrimeve/zotimeve nga partitë pjesëmarrëse tek partia udhëheqëse dhe se pretendimi i shprehur në seancë përpara KAS-it se përgjegjësia për raportimin duhet të mbetet me partinë udhëheqëse të koalicionit nuk ka bazë ligjore.*
- *Ky pretendim rrëzohet edhe nga analiza kronologjike e ngjarjeve. Partitë politike pjesëtare në koalicione janë sjellë si mbartëse të detyrimit përgjatë gjithë hapave të procesit të raportimit dhe e kanë ngritur pretendimin vetëm në fund të tij, në momentin kur janë mbajtur përgjegjëse për shkelje ose mangësi në raportim.*
- *Për sa më sipër, KQZ, kërkoi rrëzimin e kërkesëpadisë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 07, datë 25.01.2023 të Komisionit të Ankimimeve dhe Sanksioneve “Për shqyrtimin e kërkesës nr. 04, datë 14.12.2022 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve”.*

II. ARSYETIMI I KOLEGJIT:

13. Gjatë gjykimit u evidentua se në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve, pas përfundimit të procesit zgjedhor për zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë, të datës 25.04.2021, në zbatim të nenit 92/6 të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë” dhe Vendimit nr. 426, datë 12.07.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve, “Për shpalljen e rezultatit të shortit për fushatën zgjedhore”, janë caktuar ekspertët kontabël të licensuar (auditues ligjor) për auditimin e fondeve të përfituara dhe të shpenzuara nga partitë politike për fushatën zgjedhore. Në përfundim të këtij procesi, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve, ka miratuar raportin e gjetjeve nga auditimi i fondeve të përfituara dhe shpenzuara nga partitë politike pjesëmarrëse në zgjedhjet për Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, të datës 25.04.2021. Në këtë raport, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve ka vërejtur, ndër të tjera, se:

“.. janë 13 (trembëdhjetë) parti politike, të cilat nuk i kanë dorëzuar raportet financiare në përputhje me nenin 92/3 e në vijim të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar si dhe vendimit nr. 13, datë 6.04.2021, “Për përcaktimin e rregullave për raportimin financiar të subjekteve zgjedhore, kontrollin dhe verifikimin e

financimeve dhe shpenzimeve të tyre gjatë fushatës zgjedhore”, të Komisionit Rregullator, si më poshtë vijon:

1.;

2. “Partia Lëvizja e Legalitetit” nuk ka dorëzuar raportet për 3 (tre) kandidatë të listave shumëmbrore duke mos respektuar vendimin nr. 13, datë 6 prill 2021, të Komisionit Rregullator dhe për këtë arsye nuk janë audituar raportet e kandidatëve. Referuar nenit 173, pika 3, të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar “..... Paraqitja e raporteve në shkelje të rregullave dhe formateve të standardizuara të miratuara nga KQZ-ja dënohet me gjobë në vlerën 500.000 (pesëqind mijë) deri 1 000 000 (një milion) lekë”.

14. Në këto kushte, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve, në mbledhjen e zhvilluar në datë 03.11.2022, ka verifikuar edhe dërgimin e informacionit/konstatimet e bëra për Partinë Lëvizja e Legalitetit, ku, konstatohet se:

“ 1 kandidat ka kryer pagesa për reklamë politike në Facebook dhe Instagram, por nuk e ka deklaruar këtë shpenzim; - mungon bilanci i asetëve dhe detyrimeve”.

Rrjedhimisht, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve pas marrjes së informacionit nga KRIIK, ka njoftuar nëpërmjet postës elektronike, lidhur me konstatimet e bëra, disa parti politike, ndër to, edhe Partia Lëvizja e Legalitetit, e cila sërish nëpërmjet postës elektronike (e-mail) është përgjigjur se:

“Është bërë një pagesë për llogari të Facebook-t në shumën 70\$ për reklamim të faqes personale të z. Shpëtim Axhani, me kartën personale të pagës së tij, nga banka Raiffeisen. Duke qenë se kjo shumë është bërë nga buxheti personal i kandidatit si dhe është në një shumë më të vogël se 10 000 lekë nuk është deklaruar sipas interpretimit që z. Axhani ka arritur ti bëjë Kodit Zgjedhor. - Bilanci i asetëve është 0 pasi nuk kanë pasur asnjë aset apo detyrim për periudhën 6 shtator 2020 deri me 25 prill 2021”.

15. Në vijim të procedurës, me vendimin nr. 224 datë 07.12.2022 Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve vendosi:

“1.Miratimin e gjetjeve të raportit të auditimit të fondeve të përfituara dhe shpenzuara nga partitë politike pjesëmarrëse në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë, të datës 25 prill 2021, sipas shtojcës nr. 1, që i bashkëlidhet këtij vendimi.

.....

6. T’i propozojë Komisionit të Ankimimeve dhe Sanksioneve marrjen e masës administrative, për partinë politike “Partia Lëvizja e Legalitetit” me gjobë në masën 500 000 (pesëqind mijë) lekë, sipas nenit 173, pika 3 të Kodit Zgjedhor..”.

16. Dhe në vijim i është drejtuar Komisionit të Ankimimeve dhe Sanksioneve, me kërkesën nr. 4 datë 14.12.2022 për vendosje sanksioni administrativ për shkeljet e konstatuara nga subjekte zgjedhore për zgjedhjet e Kuvendin e Shqipërisë, datës 25.04.2021 ku është edhe pala paditëse Partia Lëvizja e Legalitetit. Komisioni i Ankimimeve dhe Sanksioneve mori në shqyrtim kërkesën e Komisionerit, në prani të përfaqësuesve të palëve të interesuara/partive respektive dhe në përfundim, me vendimin nr. 7, datë 25.01.2023, bazuar në nenet 21, pika 1, shkronja ‘dh’, të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, në emër të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve, ka vendosur:

“1. Pranimin e pjesshëm të kërkesës së Komisionerit për vendosjen e sanksioneve administrative ndaj subjekteve zgjedhore dhe kandidatëve për shkelje lidhur me raportimin financiar.

2. Vendosi e sanksionit administrativ në masën 500.000 (pesëqindmijë) lekë, sipas nenit 173, pika 3, të ligjit 10019, datë 29.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar” për subjektet zgjedhore:

.....

–Lëvizja e Legalitetit;

–

.....

9. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në faqen zyrtare të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve.

10. Kundër këtij vendimi mund të bëhet ankim në Kolegjin Zgjedhor pranë Gjykatës së Apelit Administrativ, Tiranë brenda 30 ditëve nga shpallja e tij”.

Pikërisht ky vendim i KAS kundërshtohet nga pala iniciuese e këtij gjykimi, Partia Lëvizja e Legalitetit, duke parashtruar shkaqet përkatëse, të cituara më lart.

17. Në vlerësim të Kolegjit Zgjedhor Gjyqësor, konstatohet se pas përfundimit të zgjedhjeve të prillit 2021, në zbatim të Kodit Zgjedhor, KQZ, ka ndërmarrë veprimet audituese të fondeve të përfituara dhe të shpenzuara për fushatën zgjedhore. Auditimi si procedurë paraqet domosdoshmëri për transparencë dhe sa më lart merr vlerë të veçantë, kur bëhet fjalë për auditimin financiar të fondeve që përfitohen dhe shpenzohen gjatë një fushate zgjedhore. Nëpërmjet auditimit, evidentohen të dhëna që nxjerrin në pah aspekte të fushatës zgjedhore, nga pikëpamja e përdorimit/shpenzimit të fondeve. Që procesi i auditimit të kryhet sipas ligjit, është e nevojshme, që informacioni që i vihet në dispozicion audituesve të jetë i besueshëm, i verifikueshëm, i rëndësishëm dhe i raportuar në kohë. Pikërisht domosdoshmëria për transparencë në administrimin e financave, shtroi nevojën e fillimit të legjimitetit të shërbimeve të kontabilitetit dhe auditimit. Prosesi i auditimit në vetvete synon të japë siguri objektive, të konstatohen gjetjet dhe në këtë mënyrë të mënjanohej në të ardhmen problematikat. Auditimi si proces është i projektuar që të shtojë vlerat dhe të përmirësojë veprimtarinë financiare, që të përmbushen objektivat ligjore, në mënyrë që të konsolidohet një model i disiplinuar dhe efektiv dhe si rrjedhojë të menaxhohen rreziqet.

18. Auditimi është thelbësor për verifikimin e shpenzimeve financiare të subjekteve politike për fushatën zgjedhore. Qëllimi i auditimit është verifikimi i kontributeve, përdorimi i tyre në përputhje me ligjin. Nga ana tjetër, sigurimi i të dhënave nëpërmjet auditimit shërben edhe për informim publik mbi përdorimin e fondeve dhe kryerjen e shpenzimeve për fushatë zgjedhore, e gjitha kjo në kuadër të transparencës dhe rritjes së besimit. Vende të ndryshme kanë sisteme të ndryshme të auditimit financiar të subjekteve zgjedhore. Vendi ynë konstatohet që nëpërmjet edhe Kodit Zgjedhor ka përcaktuar qartazi procedurën që ndiqet nga ana e KQZ dhe njëkohësisht përcakton rregullat detyruese për subjektet politike/subjekte zgjedhore që auditohen, për të vënë në dispozicion informacionin, dokumentet apo të dhëna, çdo gjë që lidhet pikërisht me financimin e shpenzimet e fushatës zgjedhore (neni 92 i Kodit Zgjedhor). Duke parë dhe vlerësuar rëndësinë e auditimit financiar, mundësinë e sigurimit dhe ofrimit të informacionit nga subjektet zgjedhore, audituesve, Kodi Zgjedhor, ka përcaktuar gjithashtu se mosrespektimi i rregullave nga subjektet zgjedhore apo dhuruesit, (kuptohet në rast se nuk jemi përpara një vepr penale), përbën kundërvajtje të karakterit administrativ dhe rrjedhimisht pasohet me “ndëshkim”/sipas termit të përdorur në Kodin Zgjedhor, sipas parashikimeve të pjesës XIII të Kodit. Në vijim të përcaktimeve të Kodit Zgjedhor, konstatohet se në nenin 173/3 të tij

parashikohet se: *“Mosparaqitja e një raporti financiar për fushatën brenda afatit ligjor dënohet me një gjobë..... Paraqitja e raporteve në shkelje të rregullave dhe formateve të standardizuara të miratuara nga KQZ-ja, dënohet me gjobë nga 500 000 deri 1 000 000 lekë”*.

19. Nga ana tjetër, Kolegji konstaton se në nenin 145 të Kodit Zgjedhor përcaktohet e drejta e subjekteve zgjedhore për të bërë ankim në Kolegjin Zgjedhor kundër vendimeve të KQZ-së, kur këto vendime çënojnë interesat e tyre të ligjshme, kuptohet brenda një afatit të caktuar. Në kuptim të nenit 2/20 të Kodit Zgjedhor, “Subjekt zgjedhor konsiderohen partitë politike, koalicionet dhe kandidatët e propozuar nga zgjedhësit, si dhe kandidatët për kryetarë të organeve të qeverisjes vendore, të regjistruar në përputhje me këtë Kod”. Po kështu, sipas neni 2/28 të Kodit, shpenzime të fushatës zgjedhore konsiderohen të gjitha shpenzimet e bëra nga/ose në emër të një subjekti zgjedhor.....

20. Në rastin objekt shqyrtimi nga Kolegji, konstatohet se Partia Lëvizja e Legalitetit, ka kundërshtuar vendimin e KAS, nëpërmjet të cilit, është disponuar për gjobitjen e këtij subjekti, sipas nenit 173 të Kodit Zgjedhor, pasi “Partia Lëvizja e Legalitetit” nuk ka dorëzuar raportet për 3 (tre) kandidatë të listave shumëëmërore duke mos respektuar vendimin nr. 13, datë 6 prill 2021, të Komisionit Rregullator dhe për këtë arsye nuk janë audituar raportet e kandidatëve. Konstatohet se Partia Lëvizja e Legalitetit në zgjedhjet e kaluara të prillit të vitit 2021 ka qenë pjesë e koalicionit PD-AN, pra ka qenë pjesëmarrëse në procesin zgjedhor të zhvilluar vitin e shkuar. Është e kuptueshme që procesi i auditimit financiar në kuptim të nenit 92 të Kodit Zgjedhor, fillon pas përfundimit të procesit zgjedhor (konkretisht neni 92/3/1 përcakton se subjektet zgjedhorë janë të detyruar të paraqesin raport financiar për fushatën zgjedhore në KQZ brenda 60 ditëve nga shpallja e rezultatit të zgjedhjeve. Normalisht, sipas Kodit Zgjedhor subjektet zgjedhore (kupto subjektet zgjedhore të procesit zgjedhor të përfunduar tashmë), detyrohen të paraqesin të gjithë informacionin, dokumentet, të dhëna që disponojnë për t’u verifikuar nga audituesit. Në situatën që ky informacion nuk paraqitet apo kur nuk plotësohen detyrimet ligjore për paraqitjen e të dhënave financiare, Kodi parashikon “ndëshkime” për subjektet, të përcaktuara në nenin 173 të Kodit Zgjedhor.

21. Pikërisht, sipas procedurës së ndjekur dhe të cituar më lart, pas miratimit të raportit të auditimit, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve, ka konstatuar se Partia Lëvizja e Legalitetit *nuk ka dorëzuar raportet për 3 (tre) kandidatë të listave shumëëmërore duke mos respektuar vendimin nr. 13, datë 6 prill 2021, të Komisionit Rregullator dhe për këtë arsye nuk janë audituar raportet e kandidatëve. Një kandidat ka kryer pagesa për reklamë politike në Facebook dhe Instagram, por nuk e ka deklaruar këtë shpenzim; - mungon bilanci i asetëve dhe detyrimeve*. Në këto kushte, i ka kërkuar KAS gjobitjen e këtij subjekti, dhe rrjedhimisht KAS me vendimin përkatës datë 25.01.2023 ka vendosur gjobitjen e Partisë Lëvizja e Legalitetit. Vendimi i KAS që kundërshtohet në rastin konkret, konstatohet nga Kolegji Zgjedhor Gjyqësor që kundërshtohet nga një subjekt politik, që ka qenë pjesë e koalicionit PD-AN në zgjedhjet e shkuara/pru, ka marrë pjesë në procesin zgjedhor. Kjo parti e kundërshton vendimin e KAS, me arsyetimin se të drejtat/interesat e saj janë çënuar nga kjo vendimmarrje e KAS. Në këtë kuptim, në interpretim të nenit 145 të Kodit Zgjedhor, vlerësohet nga kjo trupë gjykuese e Kolegjit se ky i fundit është kompetent për shqyrtimin e kësaj padie, nisur edhe nga fakti se dispozita përkatëse e Kodit Zgjedhor (mbi kundravajtjen objekt shqyrtimi), nuk ka ndonjë parashikim tjetër specifik.

22. Kolegji vlerëson se për të konkluduar mbi bazueshmërinë ose jo të pretendimeve të ngritura në këtë çështje objekt gjykimi, do të trajtojë me radhë, argumentat e përdorura nga pala paditëse. Një nga pretendimet e parashtruara edhe në KAS nga Partia Lëvizja e Legalitetit ka qenë se nuk ka përfituar dhe shpenzuar financime buxhetore në atë kohë, dhe shpenzimet e bëra ishin minimale dhe të përballuara nga buxhetet personale. Partia Lëvizja e Legalitetit në zgjedhjet e sipërpërmendura ka qenë në koalicionin PD-AN dhe bazuar në Nenin 65, pika 3 të Kodit Zgjedhor, i cili thotë: *“Në momentin e regjistrimit, koalicioni duhet të deklarojë partinë udhëheqëse të koalicionit”*. Për nevojat e zbatimit të këtij ligji, të gjitha të drejtat dhe detyrimet që ky ligj përcakton për subjektet zgjedhore përmbushen nga partia udhëheqëse e koalicionit. Rrjedhimisht, Partia Lëvizja e Legalitetit mbështetur në nenin e sipërpërmendur nuk është përgjegjëse për të ardhurat dhe shpenzimet gjatë procesit zgjedhor, por për përgjegjësinë dhe raportimin duhet të bënte partia udhëheqëse e koalicionit, konkretisht Partia Demokratike (PD). Kjo parti pretendon se si subjekt nuk kanë patur asnjë shpenzim për kandidatët pasi nuk përfitonin të ardhura nga financimet buxhetore, (përsa kemi shpenzuar 70\$ për postime në rrjetet sociale nga buxheti personal i kandidateve dhe këto të deklaruar në KQZ) pasi të gjithë shpenzimet e tyre përballoheshin nga partia udhëheqëse e koalicionit PD/pretendime të Partisë Lëvizja e Legalitetit.

23. Kolegji Zgjedhor Gjyqësor, lidhur me këtë pretendim, vlerëson se nuk justifikohet shkelja e kryer nga pala paditëse lidhur me procesin auditues të shpenzimeve financiare, duke konsideruar të drejtë në këtë mënyrë, qëndrimin e mbajtur nga KAS. Kolegji vlerëson se zgjedhja e një sistemi të caktuar elektoral është një nga vendimmarrjet më të rëndësishme për çdo vend demokratik. Pjesë e këtij sistemi është edhe mënyra e zhvillimit të procesit zgjedhor. Me qëllim mbikqyrjen e këtij procesi, ka lindur nevoja e vendosjes së rregullave të mirëpërcaktuara, në mënyrë që çdo subjekt politik që garon në një proces zgjedhor, të mund të limitohet në veprimtarinë elektorale që do të zhvillojë. Për të pasur zgjedhje të lira, të drejta dhe të sigurta, është e nevojshme që të jetë transparente mënyra e përdorimit të fondeve dhe kryerja e shpenzimeve gjatë fushatës elektorale. Kolegji konsideron të drejtë arsyetimin e bërë nga KAS, lidhur me pretendimin mbi fushatë të kandidatëve “pa shpenzime”. Është e kuptueshme që një subjekt i cili garon në një proces elektoral, zhvillon dhe fushatë elektorale, e cila në vetvete mbart edhe shpenzime. Evidentimi i këtyre shpenzimeve dhe dhënia e këtij informacioni audituesit është shumë e rëndësishme. Për të evituar pikërisht fshehjen e shpenzimeve reale të kryera, është e nevojshme një raportim i saktë i shpenzimeve financiare, në atë masë që janë. Në këtë aspekt, nuk mund të shërbejë si shkak për mosparaqitje të raporteve financiare nga pala paditëse/partia përkatëse, pretendimi se nuk janë kryer shpenzime apo se ato janë mbuluar nga buxhete personale. Raportimi financiar është detyrim sipas Kodit Zgjedhor dhe ky detyrim, në interpretim të Kodit Zgjedhor i takon subjektit që merr pjesë në zgjedhje. Kolegji nxjerr këtë konkluzion në interpretim të dispozitave të Kodit Zgjedhor. Neni 92 e përcakton shumë qartë detyrimin e subjekteve që do të garojnë në zgjedhje, për vënien në dispozicion të auditit, të informacioneve që lidhet me financimin dhe shpenzimet e fushatës zgjedhore.

Si përfundim, Kolegji e gjen të drejtë arsyetimin e KAS përsa i përket këtij pretendimi të paraqitura nga Partia Lëvizja e Legalitetit dhe vlerëson se ky subjekt kishte detyrimin për raportimin financiar.

24. Nga ana tjetër, në kuptim të nenit 2/5 të Kodit, koalicion është grupimi i dy ose më shumë partive politike për të konkuruar së bashku në zgjedhje, në përputhje me rregullat e përcaktuara

në Kod. Në nenin 65/3 të Kodit përcaktohet se të gjitha të drejtat dhe detyrimet që Kodi përcakton për subjektet zgjedhore përmbushen nga partia udhëheqëse e koalicionit. Por marrëdhënia ndërmjet partive pjesëmarrëse të koalicionit, detyrimet midis tyre rregullohen në marrëveshjen e koalicionit. Partia Lëvizja e Legalitetit pretendon se ka qenë subjekt në koalicionin PD-AN, ku në bazë të Kodit Zgjedhor neni 65/3 përcaktohet se çdo detyrim ligjor pranë KQZ në zbatim të Kodit Zgjedhor përmbushet nga partia udhëheqëse e këtij koalicioni. Megjithatë, në vlerësim të Kolegjit Zgjedhor, ashtu sikurse arsyeton dhe KAS në vendimin që kundërshtohet, marrëveshja e koalicionit duhet të përmbajë gamën e të drejtave dhe detyrimeve që formon lëndën e marrëdhënieve ndërmjet partive pjesëtare të koalicionit dhe të partisë udhëheqëse. Në vetvete gjendemi përpara një përfaqësimi, ku tagrat përkatëse duhet të gjejnë pasqyrim në marrëveshjen e koalicionit. Vetë Kodi Zgjedhor i ka lënë “dorë të lirë” (kuptohet brenda limiteve ligjore) partive pjesëmarrëse të koalicionit, që detyrimet midis tyre t’i përcaktojnë dhe t’i rregullojnë nëpërmjet marrëveshjes së koalicionit. Përsa kohë, që pala paditëse nuk paraqiti ndonjë akt provues, në bazë të të cilit të gjitha detyrimet e Partisë Lëvizja e Legalitetit, sipas Kodit Zgjedhor, ia kishte transferuar partisë udhëheqëse të koalicionit, referuar edhe vendimit të KAS, sipas të cilit nuk gjen pasqyrim një gjë e tillë në marrëveshjen e koalicionit të lidhur në kuadër të zgjedhjeve të prillit 2021, Kolegji Zgjedhor Gjyqësor, konsideron se nuk mund që pala paditëse, si parti politike të anashkalojë detyrimet sipas Kodit Zgjedhor, duke mos i përmbushur ato, thjesht me justifikimin se ishte detyrim i partisë udhëheqëse të koalicionit. Ky pretendim i paraqitur edhe në seancë nga pala paditëse, konsiderohet nga Kolegji se nuk gjen mbështetje ligjore. Detyrimi sipas Kodit përcaktohet qartazi dhe nuk mund të pretendohet mbartja e këtij detyrimi një subjekti tjetër, pa pasur një akt që të provojë pikërisht kalimin e këtij detyrimi. Nga ana tjetër në vendimin e KAS, pasqyrohet *se aktmarrëveshjet e bashkëpunimit midis Komisionerit dhe partive politike që përfitonin financim buxhetor në zgjedhje, këto të fundit i pranonin fondet kundrejt zotimit për t’i përdorur ato “në zbatim të të gjitha kushteve dhe detyrimeve të përcaktuara në ligjin nr. 10019, datë 28.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar” (pika 1, e nenit 3 të aktmarrëveshjes tip). Në mënyrë të shprehur ato zotoheshin të respektonin “të gjitha ndalimet dhe kufizimet” që përcaktohen në Kodin Zgjedhor (pika 3, e nenit 3 të aktmarrëveshjes tip), si dhe pranonin “auditimin e fondeve dhe të shpenzimeve të fushatës zgjedhore sipas nenit 92/6 të Kodit Zgjedhor, si dhe monitorimin e aktivitetit gjatë fushatës zgjedhore dhe 4 muaj para datës së zgjedhjeve sipas nenit 92/4 të Kodit Zgjedhor, pavarësisht faktit nëse regjistroheshin më vete si subjekt zgjedhor apo në kuadër të një koalicioni zgjedhor” (neni 6 i aktmarrëveshjes tip).*

Sa më lart vlerësohet të jetë një tjetër argument në vazhden e linjës së arsyetimit të mësipërm të bërë nga Kolegji, në kuadër të konstatimit të pabazueshmërisë ligjore të pretendimeve të paraqitura nga pala paditëse. Si përfundim, edhe ky pretendim i palës paditëse se detyrimi për raportim i përkiste partisë udhëheqëse të koalicionit, nuk qëndron dhe vlerësohet nga Kolegji si i pabazuar ligjërisht.

25. Pretendimi i ngritur nga pala paditëse se dhe vetë KAS ka vlerësuar që për rregullimin e marrëdhënieve midis partive, në rastet e koalicioneve, vendimi për rregullimin e marrëdhënieve nr. 20, datë 05.04.2021, ka nevojë të rivizitohet, me qëllim që të shmangen keqkuptimet, të sqarohet mire pozita juridike e partisë udhëheqëse dhe e partisë pjesëmarrëse në koalicion, si edhe të ndahen saktësisht përgjegjësitë, nuk do të thotë që thjesht ky “konstatim i KAS”, të shërbejë si shkak ligjor për të përlligjur mosveprimin sipas Kodit në lidhje me raportimin financiar të palës paditëse. Detyrimi i palës paditëse për raportim pranë KQZ, lidhur me shpenzimet financiare, është detyrim sipas Kodit Zgjedhor dhe konsiderohet një detyrim

parimor, i njohur, pranuar nga subjektet politike dhe është një detyrim që pason procesin e përfundimit të zgjedhjeve.

Në konkluzion të arsyetimit të mësipërm, Kolegji Zgjedhor Gjyqësor konsideron se vendimi i marrë nga KAS, është në përputhje me përcaktimet e Kodit Zgjedhor, nenet 92 dhe 173 të tij dhe nuk ka vend për cënimin e këtij vendimi. Në këtë mënyrë, do të konsiderohen të pabazuara ligjërisht pretendimet e palës paditëse dhe rrjedhimisht Kolegji vlerëson të rrëzojë kërkesëpadinë e paraqitur nga Partia Lëvizja e Legalitetit.

PËR KËTO ARSYE

Kolegji Zgjedhor Gjyqësor, bazuar në nenin 158 të Kodit Zgjedhor të Republikës së Shqipërisë,

V E N D O S I :

1. Rrëzimin e kërkesëpadisë së paraqitur nga Partia Lëvizja e Legalitetit.
 2. Shpenzimet gjyqësore siç janë bërë.
 3. Ky vendim është i formës së prerë dhe kundër tij nuk lejohet ankim.
- U shpall sot në Tiranë, në datë 09.03.2023.

GJYQTARE
Blerona HASA

GJYQTARE
Emona MUÇI
(kundër)

GJYQTARE
Manjola XHAXHO

GJYQTARE
Marsela DERVISHI

GJYQTARE
Esmeralda XHILI